

kış 2001

BİZ AKADEMİSYENLER GELECEĞİN YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARINI YARATMAYA HAZIR MIYIZ?

Doç .Dr. Ş. Şule ERÇETİN

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Yükseköğretim kurumlarının 21.yüzyıla ilişkin yüklenimleri tartışılırken, küreselleşme, yaşam boyu eğitime artan gereksinim, iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler önemli değişkenler olarak ön plana çıkmaktadır. Bu değişkenler yükseköğretim kurumlarının amaç, yapı, süreç ve tüm boyutlarda gözden geçirilmesini, buna bağlı olarak değişim dönüşüm sürecini gerçekleştirmesini gerektirmektedir. Geleceğin yükseköğretim kurumlarını, yükseköğretim kurumlarının geleceğini yaratmak bu değişim ve dönüşüm sürecini gerçekleştirmeye bağlı görünmektedir. Bu süreçte gözden kaçırılmaması gereken nokta, geleceğin yükseköğretim kurumlarında değişen rolleri, çeşitlenen görevleriyle yeni bir öğretim elemanı profilinin ortaya çıktığı gerçeğidir.

1980'li yıllardan beri, birbiriyle ilişkili üç önemli gelişme, (1) küreselleşme, (2) yaşam boyu eğitime artan gereksinim ve (3) bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ve yoğun gelişmeler, yükseköğretim kurumlarını büyük ölçüde etkilemiştir. Bunların içinde özellikle bilişim ve iletişim teknolojilerindeki hızlı ve yoğun gelişmeler, küreselleşmenin ve yaşam boyu eğitime artarak duyulan gereksinimin kaynağı, itici gücü olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle, dünyada ve Türkiye'de yükseköğretim kurumlarının geleceği, geleceğin yükseköğretim kurumları amaç, yapı, süreç, tüm boyutlarıyla yoğun biçimde tartışılmaktadır. Tartışmaların özeğinde 21.yüzyılda yükseköğretim kurumları, bu kurumlardaki insan kaynağı özellikle öğretim elemanları nasıl olmalıdır, ne yapmalıdır soruları yer almaktadır. Bu makalede amaç, Türkiye'de yükseköğretim kurumlarında halen görev yapmakta olan akademik personelin değişen dünya koşullarına koşut olarak, yetkinleştirilmesi konusunda kuram ve uygulama boyutlarında kapsamlı bir tartışma başlatmaktır. Bundan sonraki alt başlıklarda, evrensel değişimler, bunların özellikle yükseköğretim kurumlarına yansımaları ele

Ş. Şule Erçetin

alınmış, buna bağlı olarak yükseköğretim kurumlarının geleceği, geleceğin yükseköğretim kurumları ve Türkiye’de bu kurumlardaki akademik personelin yetkinleştirilmesi sorunu irdelenmiştir.

Küreselleşme

20. yüzyılın son on yıllık diliminde bir çok alanda belki de en fazla söz edilen kavramlardan birisidir küreselleşme. Küreselleşme çoğu kez uluslar arasılaşmanın üst düzeyde bir biçimi olarak algılanmakta ve tanımlanmaktadır. Oysa küreselleşme uluslar arasılaşmadan çok farklı bir fenomendir. Scott (1999) tarafından bu farklılık şöyle açıklanmaktadır:

...Küreselleşme iletişim ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler nedeniyle ulus devletlerin sınırlarını aşan, dirik, zorlayıcı hatta zaman, zaman yıkıcı yeni bölgesel blokların oluşmasına yol açan, dünyanın radikal bir biçimde yeniden düzenlenişidir...Bu yeni dünya düzeninde, sadece küresel rekabet aynı zamanda yoğun bir işbirliği söz konusudur...Oysa uluslar arasılaşma ulus devletlerin egemen olduğu, her ulus devletin varolan yasal, yönetsel örüntülerine bağımlı stratejik ilişkilerle sürdürülen bir dünya düzenini ifade eder.

Önemli ölçüde ulusal bağlamda varlığını sürdüren, devlet kuruluşları niteliğindeki yüksek öğretim kurumlarını, küreselleşme olarak tanımlanan dünyanın bu yeniden düzenlenişinde, dört boyutta karmaşa içine sokmuştur. Bunlar (Callan 2000; Scott 1999):

1. Ulusal kültürlerin yayılması ile kültürel kimliklerin yakınlaşması, benzeşmesi.
2. Ulusal sınırlara karşı insanların ve düşüncelerin önlenemez devingenliğinin, ulus devletin otonomisi ile yükseköğretim olgusu arasındaki bağları giderek zayıflatması hatta koparması.
3. İletişim ve bilişim teknolojilerinin etkisi, küresel araştırma kültürlerinin ve ağlarının hızla oluşumu ve yayılması ile öğretimin standartlaşması.
4. Oluşan küresel pazarların, gelişmiş ülkelerin gelirlerinin kaynağını oluşturan yüksek kamu harcamalarına dolayısıyla yükseköğretim kurumlarına zarar vermesidir.

Ş. Şule Erçetin

Bütün bunlar sürekli, hızlı, yoğun bir değişimi içermekte; yükseköğretim kurumlarını ve öğretim elemanlarını bu değişime, yeni uyumlar, yeni yapılar ve yeni yeterliklerle yanıt vermeye zorlamaktadır. Bu anlamda geleceğin yüksek öğretim kurumlarının, küresel bağlamda varlığını sürdürebilecek; mali, idari ve akademik anlamda özerk; küresel araştırma kültürleri ve ağlarıyla bütünleşebilmiş örgütlenmelere dönüştükleri takdirde varlıklarını sürdürebilecekleri söylenebilir.

Yaşam Boyu Eğitime Artan Gereksinim

Herhangi bir zamanda, ortaya çıkan tüm formal, informal öğrenmeleri kapsayan yaşam boyu eğitim, değişen iş, yaşam koşullarının gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları yenilemek ve geliştirmek için sistematik kazanımlar elde etme olanakları sunar.

Yaşam boyu eğitim, artık dünyanın hemen her yerinde bilgi toplumu olmanın, örgün ve yaygın eğitimin bütünleştirilmesinin, eğitimin sürekliliğinin gereklerini karşılayan bir yaklaşım olarak benimsenmektedir. Böylece, yaşam boyu eğitim sürecine duyulan gereksinim ve talep giderek artmaktadır (Çelik 1998; Beeson 1996). Bu da yüksek öğretim kurumlarına bu gereksinimleri ve talepleri karşılamak üzere, varolan insan kaynağını, bilgi birikimini değerlendirmek, işe koşturmak anlamında yeni sorumluluklar yüklemektedir. Yeni sorumluluklar;

- bireyselleştirilmiş,
- öğrenen merkezli, öğrenene bağımlı,
- öğrenene yoğun desteğin sağlandığı,
- esnek, çoklu,
- yerden, mekandan, zamandan bağımsız,
- üst düzeyde iletişim ve bilişim teknolojilerinin kullanıldığı,
- bireyler, kurumlar, uluslar arasında yoğun etkileşim, paylaşım ve işbirliğinin gerçekleştirildiği yeni öğrenme kapasiteleri oluşturmayı içermektedir. Yüksek öğretim kurumları ve öğretim elemanları bu sorumlulukları taşıyacak, karşılayacak değişim ve dönüşümü gerçekleştirmek zorundadır.

İletişim ve Bilişim Teknolojilerinde Gelişmeler ve Yansımalar

20. yüzyılda, iletişimin dört başat alanının birbiriyle kavuşumu gerçekleşmiştir. Bunlar gazete, dergi, kitap vb'den oluşan "yazılı belgeler", televizyon, video, sinemayı ifade eden "görsel-işitsel araçlar", telefon, uydular, kablolu yayınlar olarak "tele iletişim araçları" ile bilgisayarlar ve yazılımlarının oluşturduğu "bilişim sistemleri" dir. Böylece, 21. yüzyılın yeni iletişim dili kavuşumun gerçekleştiği bu "tekli ortam", yeni dilin aracı, yolu-yöntemi ise "çoklu ortam"dır. İnternet ise kavuşumu sağlayan, dolaşımı gerçekleştiren bir iletişim ağıdır. Çoklu ortam, kişiler arası iletişim hiper-ağlarının gelişip yayılması her şeyi dönüşümsüz bir biçimde değiştirmiş değiştirmektedir (Rosnay, 1998). Bu değişim sürecinde, toplumun temel birimi olan bireyin, toplumsal kurumlarından biri olan eğitimin çok yönlü etkilenmesi doğaldır.

Artık, kişiselleştirilmiş bilişimsel gücüyle birey örgütsel, toplumsal, evrensel zekanın oluşturulması, geliştirilmesi ve kullanılması sürecinde yaratıcı, üretici ve dağıtıcı dirik başat bir öğedir. Eğitim her yaştan, her işten, her toplumdan bireyin ya da bireylerin kişiselleştirilmiş bilişimsel güçlerini kendileri ve insanlığın geleceği için geliştirdikleri ve bütünleştirdikleri zaman, mekan vb. sınırları, duvarları olmayan bir etkinliktir.

Bu süreçte yüksek öğretim kurumlarının geleceğinin, geleceğin yükseköğretim kurumlarına dönüşmesine bağlı olduğu düşünülebilir. Geleceğin yüksek öğretim kurumlarının ise, amaç,yapı ve süreçte, tüm boyutlarıyla herkese, her yerde her zaman hizmet sunan açık, esnek, örgütlenmeler olduğu söylenebilir. (Tallantyre 2000, Pickerden, A & R. Boyne 2000, Boyle & Kneale 2000, Cann, & The Others 2000). Bu anlamda, yüksek öğretim kurumlarının büyük ölçüde, uzaktan eğitim merkezleri olarak da hizmet sunması gerektiği düşünülebilir.

Bu yeni anlayış ve yaklaşımla yükseköğretim kurumları amaçlarını, yapılarını, süreçlerini, tüm boyutlarıyla gözden geçirmek durumundadır. Dünyada ve Türkiye'de yükseköğretim kurumlarının geleceği, geleceğin yükseköğretim kurumları bu anlamda tartışılmakta yeni uyumlara hazırlanmaktadır.

Yükseköğretim Kurumlarının Geleceği Geleceğin Yükseköğretim Kurumları

Yirmi birinci yüzyıl için yükseköğretimin amaçları Birleşmiş Milletler Eğitim,Bilim ve Kültür Organizasyonunun 5-9 Ekim 1998 tarihlerinde

Ş. Şule Erçetin

düzenlediği Dünya Konferansı'nda, özetle şöyle tanımlanmıştır (UNESCO 2000):

1. Birey olarak insana ve topluma hizmet etmek.
2. (a) Araştırma ve sorgulama, (b) eğitim ve öğretim, (c) toplumun bütünüyle etkileşim ve işbirliği etkinlikleriyle toplum ve birey için daha iyi bir gelecek yaratmak.
3. Daha iyi bir gelecek yaratmak için (a) küresel, bölgesel ve yerel sorunların çözümünde aktif olarak yer almak (b) hoşgörü, uzlaşma, barış içeren bir kültürü küresel, bölgesel ve düzeyde geliştirerek, entelektüel ve ahlaki dayanışmaya dönüşmesini sağlamak.
4. Bilgi üretmek, geliştirmek ve yaymak.
5. İnsanların yaşamları boyunca yararlanabilecekleri çeşitlendirilmiş, dirik, esnek eğitim hizmetleri sunmak.
6. Kendi ve kendisinin öğretim elemanlarını kapsayacak biçimde eğitimin her düzeyini, her düzeyde görev yapan eğitimcileri değiştirip; dönüştürmek; eğitsel süreçlerinin kalitesini artırmak.

Hiç kuşkusuz bu amaçları gerçekleştirecek başat öge yüksek öğretim kurumlarındaki insan kaynağı, özellikle öğretim elemanlarıdır. Bu nedenle raporda amaç olarak tanımlanmasının ötesinde konuyla ilgili şu noktalar vurgulanmıştır. Öğretim elemanlarının;

1. Akademik yeterliği, öğretme yetenekleri, çalışma koşulları, insani ve ahlaki nitelikleri, eğitim geçmişleri tüm eğitim sürecinde yadsınamaz ölçüde etkilidir,
2. Geleneksel rolleri değişmiş; görevleri çeşitlenmiştir,
3. Temel ve ileri düzeyde eğitimleri ve yetiştirilmeleri süreci yeni enformasyon teknolojilerini kullanmaktan, kişisel gelişimlerine kadar yeni boyutlar ve anlamlar kazanmıştır,
4. Kurumlarında politikaların belirlenmesi, programların hazırlanması, karar alma süreçlerine katılımları, katkıları sağlanmalıdır, ve
5. İşe alınma, çalışma, yaşama koşulları iyileştirilmelidir.

Dünya konferansında uzlaşılan amaçlar, öğretim elemanları açısından vurgulanan noktalar, tüm dünyada yükseköğretim kurumlarının ve öğretim elemanlarının nasıl olması, ne yapması gerektiğine ilişkin genel bir çerçeve

ş. şule erçetin

sunmaktadır. Bu genel çerçeve, yükseköğretimin tüm boyutlarıyla sürekli ve yoğun biçimde, ulusal ve uluslararası düzeyde tartışılması gerektiğini ortaya koyan bir dinamizmi içermektedir.

Yükseköğretimle ilgili bu tartışmalar, Türkiye açısından çok daha önemli ve önceliklidir. Artmasını azalan bir hızla sürdüren genç ve dinamik nüfusu, sanayileşme ve kentleşme süreçlerinin çok boyutlu sorunları ve küreselleşmenin sancuları, Türkiye’de eğitime, özellikle yükseköğretime, bu süreçte yeni ve çeşitlenen işlevler yüklemekte; değerlendirmelerin, beklentilerin ve eleştirilerin yoğunlaşmasına yol açmaktadır. (Kongar 1998). Bu da dünya konferansın da vurgulandığı gibi öğretim elemanlarının değişen rolleri, ve çeşitlenen görevleri gereği **temel ve ileri düzeyde eğitimleri ve yetiştirilmeleri** sürecine yeni boyutlar ve anlamlar kazandırmaktadır.

Bu gelişmelerin bir doğurgusu olarak Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve Başkanı tarafından hazırlanan 2 ayrı raporda tüm sayısal gelişmelere karşın, dünya ölçeğinde Türk yükseköğretim kurumlarının;

1. varolan amaç, yapı, süreç ve tüm boyutlarıyla yeni ve çeşitlenen işlevlerini yerine getirmekteki yetersizlikleri,
2. geleneksel yapılarında, ileri telekomünikasyon ve bilişim teknolojilerine dayalı uzaktan eğitim ve bilgiye ulaşım teknolojilerindeki gelişmelerin köklü değişimlere yol açacağı,
3. öğrenci/öğretim elemanı oranlarının ileri ülkelerin gerisinde kaldığı, 2005 yılına kadar öğretim üyesi sayısında % 90 artış sağlanması gerektiği, bu amaçla yurt içinde ve dışında öğretim elemanı yetiştirilmesine devam edileceği, ve
4. öğretim üyelerinin kendilerini alanlarında geliştirmek, yeni uygulamaları izlemek, doktora sonrası çalışmalarda bulunmak üzere yurt dışına gönderilmelerinin sağlanması amacıyla, ödenek yokluğu nedeniyle bu güne kadar hiç işletilmeyen 2547 sayılı Kanununun 39.maddesinin işletilmesi gerektiği vurgulanmıştır (YÖK 1999, Gürüz 1999).

Ayrıca raporlarda, geçtiğimiz üç yıl içinde ileri teknolojilere dayalı uzaktan eğitim ve elektronik kütüphanecilik hizmetlerinin gerektirdiği alt yapıları oluşturmak amacıyla Ulusal Bilgi Merkezi (ULAKBİM) ve Ulusal Akademik Ağ (ULAKNET) projelerinin tamamlandığı; yükseköğretimdeki öğrencilerinin tümünün bilgisayar okur yazarı haline getirilmesi için her üniversitede enformatik bölümünün ve bu bölümlerde, ülkede ihtiyaç duyulan öğretim

Ş. Şule Erçetin

elemanlarının ve üst düzey elemanların yetiştirilmesi amacıyla, ODTÜ'de enformatik enstitüsü kurulduğu belirtilmiştir. İkinci enstitünün kuruluş çalışmalarının İTÜ'de yürütüldüğü, uzaktan eğitimin yaygınlaştırılması için uygulamalara ilişkin usul ve esasları kapsayan bir yönetmeliğin hazırlandığı ve çeşitli projelerin maliyetleri hesaplandığı ifade edilmiştir.

Raporların, çalışmanın konusuyla ilgili verilen dilimlerinde, Dünya Konferansında ortaya konulan genel çerçeveye örtüşür, uzlaşır öğeler içerdiği söylenebilir. Ancak özellikle öğretim elemanları konusunun daha çok sayılarının artırılması ve yeni öğretim elemanlarının yetiştirilmesi boyutlarına yoğunlaşarak değerlendirildiği anlaşılmaktadır. Raporlardan varolan öğretim üyelerinin kendilerini geliştirmeleri için öngörülen yetkinleştirilme sürecinin sadece kendilerini alanlarında geliştirmek, yeni uygulamaları izlemek, doktora sonrası çalışmalarda bulunmak üzere yurt dışına gönderilmeleri kapsamında algılandığı sezilenmektedir. Yurt dışında yapılması olası geliştirme çalışmaları varolan öğretim üyelerinin hizmet içinde yetkinleştirilmesi yeni uyumlara, yeni rollere hazırlanması sürecinin bir çok anlamda sınırlı bir boyutunu ifade etmektedir. Bu sınırlı boyut yükseköğretim kurumlarında varolan öğretim elemanlarını da kapsayacak çeşitlendirilmiş, dirik, esnek eğitim anlayışına ve değişim, dönüşüm çabalarına yüklenen anlamları da yeterince karşılamamaktadır.

Geleneksel rolleri değişen ve çeşitlenen, kurumsal değişimin ve dönüşümün en kritik ögesi olan öğretim üyelerinin hizmet içinde yetiştirilmeleri ve yetkinleştirilmeleri bir süreç olarak algılanmadıkça bir sorun olarak tanımlanmak durumundadır. Nitekim, alanda yapılan bir çok araştırma sonucu ulaşılan bulgular bu yargıyı desteklemektedir. Örneğin iki araştırmanın sonucunda ulaşılan bulgulara dayalı olarak öğretim üyelerinin yetiştirilmelerinin adeta şansa bırakıldığı, araştırma ve yayın yapma zorunluluğunun ön plana çıkması nedeniyle öğretim üyelerinin pedagojik formasyon eksikliklerini giderme yönünde zaman ayıramadıkları ve çaba gösteremedikleri savlanmaktadır (Korkut ve Diğerleri 1999; Korkut 1999).

Bir başka örnekte, Türkiye'de üniversitelerin eğitim görevlerine yoğunlaşarak sanayileşme ve kentselleşme süreçlerinden bilgi toplumuna geçişte, toplumsal dönüşümü sağlayacak a) bilgi üretme, b) bilgiyi teknolojiye dönüştürme, toplumu yenileme-sosyal değişmeyi analiz etme ve danışmanlık yapma gibi daha yeni görevlerini aksattıkları, c) yasal, fiziki, entelektüel ve akademik ortamları bakımından yetersiz oldukları vurgulanmaktadır (Kabasakal 1998; Kozlu 1994). Diğer bir örnekte ise, Türk üniversitelerinde rektörlerin ve dekanların 21. yüzyıl için kişisel ve

Ş. Şule Erçetin

örgütsel vizyonlarını belirlemek amacıyla gerçekleştirilen üç alan araştırmasında, rektörlerin dünyayla entegrasyonu, üst düzeyde bilimsel çalışmalar yapmayı olanaklı kılan alt yapıyı ve akademik personelin yaratıcılık, yenilikçilik ve problem çözme konusundaki yeterliklerini geliştirmeyi; niteliksel yetersizliklerini,örgütsel yapıyı ve finansal koşulları değiştirmeyi istedikleri sonucuna varılmıştır. Rektörler ideallerindeki üniversiteyi; dünyayla entegrasyonunu tamamlamış, öğrenen merkezli, üst düzeyde bilimsel çalışmaların ve araştırmaların yapıldığı, mali, idari, akademik yönden özerk, nitelikli ve güdülenmiş akademik ve akademik olmayan personelin istihdam edildiği, öğrenen, gelişen ve dinamik, toplumda liderlik yapan, uluslararası ilişkileri sürdüren, alt yapısı ve fiziksel koşulları tamamlanmış bir kurum olarak tanımladıkları görülmüştür. Dekanların ise öğrenen merkezli olmayı, bilimsel kaliteyi,uyum, saygı,sosyal etkileşim, iletişim ve dayanışmayı, dinamik, esnek, değişebilir kaliteli eğitim-öğretim süreçlerini geliştirmeyi, alt yapı ve fiziksel koşullar, ezberci eğitim-öğretim ile geleneksel öğretim üyesi ve öğrenci kavramını değiştirmek istedikleri, ve ideallerindeki fakülteyi, tüm personelin refah düzeyi yüksek, alt yapısı ve fiziksel koşulları tamamlanmış, nitelikli ve güdülenmiş akademik ve akademik olmayan personelin istihdam edildiği, üst düzeyde bilimsel çalışmaların yapıldığı, demokratik ve laik Cumhuriyet değerlerinin benimsendiği, çalışkan, çağdaş ve bilgili öğrencilerin olduğu, çevre sistemlerle ilişkili, finansal problemi olmayan, dünya ile entegrasyonunu tamamlamış bir kurum olarak tanımladıkları belirlenmiştir (Erçetin 2000, Baskan 2000, Erçetin & Baskan 2000).

Bulgular rektörlerin ve dekanların yönettikleri kurumlar için nasıl bir gelecek düşlediklerini ve buna ulaşmak için geliştirmeyi, değiştirmeyi istedikleri durumları ortaya koymaktadır. Örgütsel yapı, finansal koşullar, alt yapı ve fiziksel koşullara ilişkin öngörülen çok boyutlu yapısal değişimin, insan kaynağının bilgi, beceri, tutum motivasyon ve davranış boyutlarını da kapsamadıkça başarıyla sonuçlanması beklenemez. Bu anlamda, bulgulardan Türk Üniversitelerinde rektörlerin ve dekanların yaratıcı, yenilikçi, problem çözen, uyum, saygı, sosyal etkileşim , iletişim, dayanışma süreçlerinde başarılı, güdülenmiş, geleneksel öğretim üyesi kavramını aşan bir akademik personel profili çizdikleri, bu profildeki akademik personelin öngördükleri çok boyutlu yapısal değişimin itici gücü olabileceğini, düşündükleri anlaşılmaktadır. Bu profil her anlamda tartışabilir olsa da akademik personele, yeterliliklerine, özelliklerine ilişkin değişim gerektiren durumların varlığını ifade etmektedir.

Ş. Şule Erçetin

Bu aşamaya kadar tartışılanlar bütünde değerlendirildiğinde geleceğin yükseköğretim kurumlarının;

- her yaştan, her işten, her toplumdan bireyin ya da bireylerin kişiselleştirilmiş bilişimsel güçlerini, kendilerinin ve insanlığın geleceği için geliştirme, bütünleştirme, işlevselleştirme amacını benimsemiş;
- zaman, mekan, vb sınırları duvarları olmayan esnek, akışkan dirik bir yapıyla düzenlenmiş,
- araştırma ve çalışma, eğitim ve öğretim, etkileşim ve işbirliği süreçleriyle küresel, bölgesel, yerel ve bireysel sorunlara çözüm üreten, ve
- bireysel, örgütsel, toplumsal ve evrensel zekanın, hoşgörünün, uzlaşının ve barışın oluşturulması, geliştirilmesi, ve işlevselleştirilmesinde yaratıcı, üretici, dağıtıcı örgütlenmeler olarak düşünülebilir. Yükseköğretim kurumlarının geleceğinin bu çok boyutlu dönüşümü gerçekleştirmesine bağlı olduğu söylenebilir.

Bu süreçte gözden kaçırılmaması gereken nokta, geleceğin yükseköğretim kurumlarında değişen rolleri, çeşitlenen görevleriyle yeni bir öğretim elemanı profilinin ortaya çıktığı gerçeğidir. Bu profil dünya konferansında ortaya konulan raporda vurgulandığı gibi, yeni boyutlar ve anlamlar yüklüdür. Bu yeni boyutlar ve anlamlar;

- iletişim ve bilişim teknolojilerinin yoğun biçimde kullanmayı,
- küreselleşme sürecinde mekansal, zamansal anlamda küçülen, daralan kültürel ve sınırsal anlamda zenginleşen ve bütünleşen bir dünyaya, her yaştan, her işten, her toplumdan bireyleri yaşam boyu hazırlamayı ve yetiştirmeyi,
- bu hazırlama ve yetiştirme sürecinde kendisini her anlamda sürekli geliştirmeyi, ve
- küresel, bölgesel, yerel, kurumsal işbirliğine, dayanışmaya ve etkileşime açık olmayı içermektedir.

Öğretim elemanı yetiştirme sürecinin şansa bırakıldığı, varolan öğretim elemanlarının yetkinleştirilmesinin ise bir süreç olarak algılanmadığı Türkiye’de, yükseköğretim kurumlarında varolan öğretim elemanlarının bu profili doldurabilmeleri özel, özenli ve planlı bir çaba gerektirmektedir. Bu çaba Türkiye’de yükseköğretim kurumları için öngörülen, beklenen ve zorunlu değişimin dönüşümün ön koşuldur. Ve belki de bu çabanın

Ş. Şule Erçetin

başlangıç noktası, bireysel ve kurumsal anlamda şu sorulara yanıt bulmak olmalıdır.

Biz yükseköğretim kurumları varolan öğretim elamanlarımızı geleceğin üniversitelerini, üniversitelerimizin geleceğini yaratmaya her anlamda yeterince hazırlıyor muyuz?

Biz...akademisyenler geleceğin üniversitelerini, üniversitelerimizin geleceğini yaratmaya her anlamda yeterince hazırlıklı mıyız?

Sonuç

Türkiye’de yüksek öğretim kurumları amaç, yapı, süreç ve tüm boyutları ile hızlı ve yoğun bir biçimde gözden geçirilmelidir. Yüksek öğretim kurumlarının geleceği, bu kurumların geleceğin yüksek öğretim kurumlarına dönüştürülmesine bağlıdır. Bu süreçte var olan öğretim elemanları dönüşümün bir doğurgusu olan yeni öğretim elemanı profilini dolduracak bireysel ve örgütsel düzeyde özel, özenli ve planlı bir çabayla yetkinleştirilmelidir; yetkinleşmelidir.

KAYNAKÇA

- Beeson, W.Geofferey (1996). Teaching and Learning in A Global Higher Education Context” International Journal of Innovative Higher Education. Vol:12
- Baskan,G.(2000). “ Organizational Visions of The Rectors in The Turkish Universities for The New Millenium” Paper presented at SEDA Spring Conference The TechnoCentre Coventry University 10th-12th.April, Birmingham, England.
- Boyle, M & Kneale. P. (2000). **“Reaching Out to Employers: Partnerships Through Context Case Studies”**. Paper presented at SEDA Spring Conference The TechnoCentre Coventry University 10th-12th.April, Birmingham, England.
- Callan, H. (2000) “The International Vision in Practice: A Decade of Evolution” Higher Education in Europe. Vol: XXV.No:1

Ş. Şule Erçetin

- Can,C & The Others (2000). “**Working Together to Forge Partnerships**” . Paper presented at SEDA Spring Conference The TechnoCentre Coventry University 10th-12th.April, Birmingham, England.
- Çelik,V (1998) “Bilgi Toplumunun Eğitim Sistemi ve Geleceğe Yönelik Eğilimleri” Yeni Türkiye, 21.Yüzyıl Özel Sayısı I. Sayı 19.
- Derelioğlu,G & Dağtaş.E. (1998/1999) Uzaktan Eğitim Sürecinde Yeni Model Arayışları: Sanal Eğitim ve İnternet Üniversiteleri Örneği. Uzaktan Eğitim/Distance Education Yaz /Summer,Kış/ Winter, Ankara.
- Erçetin, Ş.Ş (2000) “ Personal Visions of The Rectors in The Turkish Universities for The New Millenium” Paper presented at SEDA Spring Conference The TechnoCentre Coventry University 10th-12th.April, Birmingham, England.
- Erçetin, Ş.Ş & Baskan G (2000)” Personal and Organizational Visions of The Deans in The Turkish Universities for The New Millenium “ in: Conference publication of the 25th.International Improving University Teaching and Learning Conference 17-20 July 2000, Johann Wolfgang Goethe Universitat, Frankfurt,Germany
- Gürüz,K. (1999) Türk Yükseköğretim Sistemi Uluslar arası Karşılaştırmalar Gelişmeler Hedefler Darboğazlar Çözüm Önerileri.
- Kabasakal, Ö. (1998) “Bilgi Toplumuna Geçişte Üniversitelerin Önemi” . Yeni Türkiye. 21.Yüzyıl Özel Sayısı:I. Sayı:19.
- Kongar, E. (1998) 21.Yüzyılda Türkiye 2000’li Yıllarda Türkiye’nin Toplumsal Yapısı. 11. Basım. Remzi Kitabevi. Ankara
- Korkut. H ve Diğerleri (1999). “Araştırma Görevlilerin Sorunları”. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Sayı: 17
- Korkut.H. (1999) “ Öğretim Üyelerinin Pedagojik Formasyon Gereksinimleri” Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi. Sayı: 20
- Kozlu,C. Türkiye Mucizesi İçin Vizyon Arayışları ve Asya Modelleri. 2.Baskı. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Pickerden, A & Boyne.R (2000). “New Sites of Learning: Adressing The Under-Representation of Muslim Women in Higher Education” . Paper presented at SEDA Spring Conference The TechnoCentre Coventry University 10th-12th.April, Birmingham, England.
- Rosnay, J (1998). Ortakyaşar İnsan Üçüncü Bin Yıla Bakışlar .Çev: İsmet Birkan. İstanbul Telos Yayıncılık.
- Scott, P (1999). “Globalisation and The University” Journal of The Association of European Universities. No: 115.

ş. şule erçetin

Tallantyre, F (2000). "Tearing Down the Walls: Widening Participation" . . Paper presented at SEDA Spring Conference The TechnoCentre Coventry University 10th-12th.April, Birmingham, England.

UNESCO.(2000). Yirmi Birinci Yüzyılda Yükseköğretim Vizyon ve Eylem. Yükseköğretim Dünya Konferansı, Çalışma Raporu, Paris,5-9 Ekim 1998, Türkçe'ye Uyarlayan: Gülsün Başkan. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Sayı:22

YÖK (1999). Türk Yükseköğretimin Bugünkü Durumu. T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı